

24 ἐν ὄλῳ δευτερόλεπτα περίπου. Ἡ αὐτὴ περίπου διαφορὰ παρατηρήθη ὑπὸ τινων παρατηρητῶν καὶ ἐν Παρίσις, μικροτέρα δὲ κατὰ τι ὑπὸ ἄλλων ἐκεῖ ὡσαύτως, ἤδη κατὰ τὴν τελευταίαν διὰβάσιν, ὅποια περίπου καὶ εἰς ἄλλας προηγουμένας διαβάσεις. Πάντως ἡ συστηματικὴ αὕτη διαφορὰ μεταξὺ λογισμοῦ καὶ παρατηρήσεως, παρὰ τὰς σημερινὰς μεγάλας προόδους τῆς Ἀστρονομίας, εἶναι σπουδαία καὶ δεικνύει, ὅτι ἡ θεωρία τοῦ Ἑρμοῦ ἐνέχει ἀκόμη αἰσθητὰς καὶ σοβαρὰς ἀτελείας. Ἐντεῦθεν θὰ ἔπρεπεν ἴσως νὰ συμμερισθῶμεν τὴν γνώμην τοῦ MOESTLIN ὅστις τῷ 1577 ἔλεγε: «Cette planète est faire pour décrier la réputation des astronomes». Ὁμοίως δὲ καὶ ὁ RICCIOLI, ἀποθαρρυνθεὶς ἐξ αὐτοῦ, ἔλεγεν ἐπίσης: «Aucune planète n'a paru avoir des mouvements si compliqués; le Mercure céleste est aussi impénétrable pour les astronomes que le mercure terrestre pour les alchimistes».

Μετὰ τὴν ἐξωτερικὴν ἐπαφὴν ὁ Ἑρμῆς ἐξηφανίσθη ἀποτόμως· παρὰ δὲ τὴν ἐπίμονον προσπάθειαν πρὸς παρατήρησιν αὐτοῦ ἐκτὸς τοῦ ἡλιακοῦ δίσκου, παρέμεινεν ἐντελῶς ἀφανής.

Εἰς τὰς παρατηρήσεις τοῦ φαινομένου τούτου, πλὴν τῶν κ. κ. Πλακίδου καὶ Ἀδαμοπούλου, ἔλαβον μέρος καὶ οἱ κ. κ. Ἀλεξάνδρου καὶ Χαΐμης.

ΒΟΤΑΝΙΚΗ.—Φύκη θαλάσσια τῆς νήσου Σύρου, ὑπὸ κ. Ἰω. Πολίτου.

Αἱ Κυκλάδες νῆσοι κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ἡρευνήθησαν φυτολογικῶς παρὰ πολλῶν ἐπιστημόνων, οἵτινες ἡσχολήθησαν κυρίως περὶ τὴν συλλογὴν καὶ διάγνωσιν φανερογόνων φυτῶν.

Τὰ φύκη ὡς καὶ τὰ ἄλλα θαλλόφυτα οὐ μόνον τῶν Κυκλάδων νήσων ἀλλὰ καὶ ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος παραμένουσι μέχρι σήμερον κατὰ τὸ πλεῖστον ἄγνωστα. Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλήσι συγγραφεῦσιν οὐδεμία γίνεται μνεῖα περὶ θαλασσίων φυκῶν τῶν Κυκλάδων. Κατὰ δὲ τοὺς νεωτέρους χρόνους ὁ Tournefort, ταξιδεύσας εἰς τὴν Ἀνατολὴν κατὰ διαταγὴν Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ^{ου}, ἐπεσκέφθη τῷ 1700 τὰς Κυκλάδας νήσους, ἔνθα πρῶτος αὐτός, ἡσχολήθη περὶ τὴν συλλογὴν καὶ διάγνωσιν φανερογόνων φυτῶν. Βραδύτερον ὁ Sibthorp, κατὰ τὰς δύο ἀπὸ 1786-1787 καὶ ἀπὸ 1794-1795 ἀνὰ τὰς Ἑλληνικὰς χώρας περιηγήσεις αὐτοῦ, ἐπεσκέφθη τὰς νήσους τοῦ Ἀρχιπελάγους καὶ ἐν τοῖς συγγράμμασιν αὐτοῦ πολλάκις ἀναφέρει καὶ τὰς Κυκλάδας ὡς τόπους ἐνδιαιτήματος φυτῶν, ἀλλ' ὡς τὰ πολλὰ μόνον συλληπτικῶς «in Archipelago» ἢ «in Graeciae insulis» σπανίως μνημονεύων τὰ καθ' ἕκαστον ὀνόματα τῶν νήσων.

Μετά τὸν Sibthorp ἐξήτασε τὴν χλωρίδα νήσων τινῶν τοῦ Αἰγαίου ὁ Γάλλος ναύαρχος καὶ διαπρεπὴς φυτολόγος Dumont d'Urville, φιλοπόνως δ' ἐν ταύταις βοτανολογήσας, ἐδημοσίευσε πραγματεῖαν περιλαμβάνουσαν τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐρευνῶν αὐτοῦ.

Σπουδαίως δ' ὅμως προήγαγε τὰς περὶ τῆς χλωρίδος τῶν Κυκλάδων γνώσεις ἡμῶν καὶ ἡ παρὰ τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως τῷ 1831 ἀποσταλεῖσα ἐπιστημονικὴ ἐπιτροπὴ, ἣτις διὰ τοῦ διευθύνοντος αὐτὴν Bory de St Vincent ἐξήτασε τὰ φυτὰ οὐ μόνον τῶν Κυκλάδων ἀλλὰ καὶ τῆς Πελοποννήσου. Ὁ Γάλλος οὗτος βοτανικὸς πλὴν τῆς συλλογῆς σπερματοφύτων ἡσχολήθη καὶ περὶ τὴν συλλογὴν καὶ διάγνωσιν φυκῶν, ἐν δὲ τῷ συγγράμματι αὐτοῦ, δημοσιευθέντι ἐν ἔτει 1840, ἀπαιθμεῖ 80 εἶδη φυκῶν, ἐξ ὧν ὅμως ἐλάχιστα ἀναφέρονται ὡς ἀνευρεθέντα εἰς τὰς Κυκλάδας νήσους.

Τὰς περὶ τῆς χλωρίδος τῶν Κυκλάδων γνώσεις ἡμῶν ἐπεξέτεινε βραδύτερον ὁ Θεόδωρος Heldreich, δημοσιεύσας τῷ 1899 εἰς τὴν Ἑπετηρίδα τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου Παρνασσοῦ πραγματεῖαν περὶ τῆς χλωρίδος τῆς Θήρας, τῷ δὲ 1901 περὶ τῆς χλωρίδος τῆς Μυκόνου καὶ τῶν παρακειμένων αὐτῇ νήσων Δήλου καὶ Ρηνεῖας.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω συγγραφέων ὁ Ὀρφανίδης περιηγήθη κατὰ διαφόρους ἐποχὰς πλείστας τῶν Κυκλάδων νήσων χάριν φυτολογικῶν ἐρευνῶν πολλοὶ δὲ ἄλλοι, ὡς ὁ Sartori, Letourneux, Τούντας, καὶ ἄλλοι ἐπεδόθησαν μετὰ ζήλου εἰς τὴν σπουδὴν φυτῶν τῶν νήσων τούτων, τὰ ἀποτελέσματα δὲ τῶν ἐρευνῶν αὐτῶν ἀναφέρονται ἐν τῷ περὶ Ἑλληνικῆς χλωρίδος συγγράμματι τοῦ Halacsy.

Τὸ θέρος τοῦ 1887 ὁ Σπ. Μηλιαράκης διατρίψας ἐφ' ἱκανὸν χρόνον ἐν τῇ νήσῳ Σκιάθῳ, ἐδημοσίευσεν πραγματεῖαν περὶ τῶν φυκῶν τῆς νήσου ταύτης, ἐν ᾗ ἀπαιθμεῖ 24 εἶδη. Πλὴν τῆς πραγματείας ταύτης, ἐν τῇ ὁποίᾳ εἰδικῶς ἐξετάζονται θαλάσσια φύκη, ἅπασαι αἱ προγενεστέρως γεγνησιν φυτολογικαὶ ἐρευναι εἰς τὰς Κυκλάδας ἀφορῶσι κυρίως εἰς φανερογόνα φυτὰ, ἔνεκα δὲ τούτου ὁ ἀριθμὸς τῶν μέχρι τοῦδε γνωστῶν φυκῶν τῶν νήσων τούτων εἶναι λίαν περιωρισμένους.

Ἡ ἐλλιπεστάτη αὕτη γνώσις τῆς θαλασσίας χλωρίδος τῶν Κυκλάδων παρώθησεν ἡμᾶς εἰς ἐπιτόπιον ἐξέτασιν ταύτης καὶ πρὸς τοῦτο ἐπεσεκέφθημεν τὸ θέρος τοῦ ἔτους 1923 τὰς νήσους Ἀνδρον, Τήνον καὶ Σύρον παραμείναντες ἐν αὐταῖς ἐπὶ ἕξ ἐβδομάδας.

Ἀποβιδοασθέντες τὴν 5 Ἰουλίου εἰς τὸ Γαύριον τῆς Ἀνδρου προσέβημεν εἰς τὴν ἐξευρένησιν τοῦ λιμένος καὶ τῶν παρακειμένων ἀκτῶν, διαρκέσασαν ἐπὶ 15 ἡμέρον.

Καὶ τὰς μὲν πρώτας ἡμέρας αἱ ἐρευναι ἡμῶν αὐται ἀπέβησαν εἰς ἄκρον δυσχερεῖς λόγῳ τῆς ἐπικρατούσης σφοδρᾶς τρικυμίας, ἡ μακρὰ διάρκεια τῆς ὁποίας ἡγάγασεν ἡμᾶς ὅπως περιορισθῶμεν εἰς τὴν ἐξέτασιν ὁρμίσκων τινῶν ὑπηνέμων, κειμένων ἐγγὺς τῆς πόλεως. Εὐτυχῶς, ἡ ἐπακολουθήσασα νηνεμία, ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας παρα-

ταθεῖσα ἐπέτρεψεν ἡμῖν τὴν ἀπρόσκοπτον συνέχισιν τῶν ἐρευνῶν οὐ μόνον ἐν Ἀνδρῷ ἀλλὰ καὶ ἐν Τήνῳ καὶ Σύρῳ.

Μὴ δυνάμενοι νὰ διαθέσωμεν μεγάλους γρίππους, περιωρίσθημεν εἰς τὴν ἔρευναν τῶν ἀβαθῶν μερῶν διὰ δὲ τὰ μὴ ὑπερβαίνοντα τὰς 30 ὀργυιάς βάθη, τῇ προθύμῳ ἀρωγῇ τῆς Θαλασσογραφικῆς Ἐπιτροπῆς, ἐχρησιμοποίησαμεν καρποφόρως δύτην. Τὸ ὕλικόν ὅπερ συνέλεγεν οὗτος συνίστατο οὐ μόνον ἐκ φυκῶν, ἀλλὰ καὶ ἐκ διαφόρων θαλασσίων λεπιδοβαργίων, ἐπὶ τῶν ὀστράκων τῶν ὁποίων ἀπαντῶσι πολλάκις μικρότατα φύκη ὁρατὰ μόνον διὰ μικροσκοπίου· μεταξύ δὲ τούτων καταλέγονται τὰ διατομώδη, φυτὰ μονοκύτταρα ζῶντα ἐντὸς γλυκέων, ἀλμυρῶν καὶ ἐπιμίκτων ὕδατων. Τῶν διατομωδῶν τούτων συνελέξαμεν πολυάριθμα εἶδη ἐπὶ τῶν ὀστράκων τῆς κοινῆς Πίννας (*Pinna nobilis*).

Ἐπίσης πολλὰ εἶδη τῶν μικροσκοπικῶν τούτων φυκῶν ἀνεύρομεν ἐντὸς τοῦ πεπτικοῦ σωλήνος Ὀλοθυρίων, τὰ ὅποια ἄφθονα ἀπαντῶσιν ἐν τῇ Μεσόγειῳ.

Πλὴν τῶν φυκῶν τῶν ὑφ' ἡμῶν συλλεγέντων ἐκ τῶν ἀβαθῶν μερῶν καὶ ἄλλων μικροῦ σχετικῶς βάθους διὰ τῆς χρησιμοποίησεως δύτου, συνελέξαμεν καὶ εἶδη τινὰ βιοῦντα εἰς μεγάλα βάθη, ἐκ τῶν ἀγκίστρων ἢ τῶν δικτύων ἀλιέων ἀλιευόντων εἰς ἀναπεπταμένον πέλαγος καὶ οὐχὶ μακρὰν τῶν νήσων Σύρου καὶ Τήνου.

Ἐν Τήνῳ κατεγίναμεν ἐπὶ μίαν ἐβδομάδα εἰς τὴν φυτολογικὴν ἔρευναν τοῦ λιμένος καὶ τῶν ἐγγύς κειμένων ἀκτῶν· τὸ δ' ὑπόλοιπον τοῦ χρόνου μέχρι τέλους Αὐγούστου ἐχρησιμοποίησαμεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς θαλασσίας χλωρίδος τῆς νήσου Σύρου.

Διὰ τῶν ἐρευνῶν τούτων σημαντικώτατα ἐπλουτίσθη ὁ κατάλογος τῶν τέως γνωστῶν θαλασσίων φυτῶν τῶν Κυκλάδων Νήσων, προστεθέντων πλείστων νέων εἰδῶν, ἅτινα εἶχον διαφύγῃ τὴν προσοχὴν τῶν πρὸ ἐμοῦ ἐπισκεφθέντων τὰς νήσους ταύτας φυτολόγων. Ἐπιφυλασσόμενοι δ' ἵνα ἀνακοινώσωμεν ἐν καιρῷ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐξετάσεως τοῦ συλλεγέντος οὐ μόνον ἐν Τήνῳ καὶ Ἀνδρῷ ἀλλὰ καὶ ἐν ἄλλοις Ἑλληνικοῖς παραλίοις καὶ νήσοις ὕλικου, περιοριζόμεθα ἐπὶ τοῦ παρόντος ὅπως ὑποβάλωμεν κατάλογον τῶν ἐν Σύρῳ ἀνευρεθέντων ὑφ' ἡμῶν θαλασσίων φυκῶν.

Τὰ εἶδη ταῦτα συμποσύνται εἰς 157 ἀνήκουσι δὲ εἰς τὰ Διατομώδη Ἐρυθροφύκη, Ὀρφοφύκη καὶ Χλωροφύκη.

Τὰ εἶδη ταῦτα εἶναι τὰ ἑξῆς:

Peyssonelia Squamaria (Gmel) Decne., *Rhizophyllis Squamariae* (Men.), *Spyridia filamentosa* (Wulf.), *Constantinea reniformis* Post et Rupr., *Phyllophora rubens* (Good et Woodw.), *Chrysymenia Uvaria* (L.), *Fauchea repens* (Ag) Mont., *Hypnaea musciformis* (Wulf) Lamour., *Gelidium capillaceum* (Gmel) Kütz., *Laurentia papilosa* (Forsk.), *Laurentia paniculata* J.

Vidalia volubilis (L) J., *Melobesia farinosa* Lamour., *Melobesia Cystosirae* Hauck., *Lithophyllum expansum* Phil., *Lithothamnion crassum* Phil., *Lithothamnion fasciculatum* (Lamarck) Aresch., *Corallina rubens* L., *Cystosira Hoppii* Ag., *Cystosira crinita* (Desfont.) Duby., *Cystosira amentacea* Bory., *Cystosira abrotanifolia* (Ag.), *Cystosira Erica-marina*, Nacc., *Cystosira Montagnei* Ag., *Sargassum linifolium* (Turn) Ag., *Sargassum Hornschuchii* Hg., *Dictyota dichotoma* (Hauds) Lamour., *Padina Pavonia* (L) Gaillon., *Dictyopteris polypodioides* (Desf.) Lamour., *Sphacelaria scoparia* (L) Lyngb., *Sphacelaria tribuloides* Manegh., *Sphacelaria filicina* (Grat.) Ag., *Ectocarpus confervoides* (Roth) le Jol., *Enteromorpha intestinalis* (L) Link., *Enteromorpha compressa* (L) Grev., *Ulva Lactuca* (L.) Lejol., *Chaetomorpha aerea* (Dillw.) Kütz., *Chaetomorpha chlorotica* Kütz., *Cladophora prolifera* (Roth) Kütz., *Cladophora utriculosa* Kütz., *Cladophora albida* (Huds.) Kütz., *Cladophora glomerata* (L.) Kütz., *Microdictyon umbilicatum* (Vellay) Zanard., *Anadyomene stellata* (Wulf.) Ag., *Valonia utricularis* (Roth) Ag., *Bryopsis disticha* I. Ag., *Codium tomentosum* (Huds.) Stackh., *Codium Bursa* (L.) Ag., *Udotea Desfontainii* (Lamour.) Dcne., *Halimeda Tuna* (Ellis et Sol.) Lamour., *Dasycladus clavaeformis* (Roth) Ag., *Palmophyllum crassum* (Naccari) Rabenh., *Caulerpa prolifera* Ag., *Calotrix crustacea* (Schousb.) Thur., *Calotrix confervicola* (Dillw.) Ag., *Rivularia polyotis* (J. Ag.) Hauck., *Oscillaria subsalsa* Ag., *Achnanthes Longipes* Ag., *Cocconeis pellucida* var. *minor* Grun. Novara, *Cocconeis molesta* var. *crucifera* Grun., *Cocconeis scutellum* Ehr. var. *adjuncta* A. S. *Cocconeis scutellum* Ehr. *Cocconeis scutellum* var. *parva* Grun., *Orthonais binotata* Grun., *Orthonais fimbriata* Brightw., *Orthonais Splendida* Greg., *Orthonais ovata* Grun., *Mastogloia angulata* Lewis., *Mastogloia quinquecostata* Grun., *Mastogloia quinquecostata* var. *Hantzchii* Grun., *Mastogloia apiculata* Sm., *Mastogloia erythraea* Grun., *Navicula liber* var. *linearis* Grun., *Navicula Powellii* Lewis. var. *egyptica* (Grev.) Cl., *Navicula arenaria* Donk., *Navicula cancellata* Donk., *Navicula erabro* E. A. S., *Navicula maxima* var. *excentrica* Grun., *Navicula palpebralis* var. *angulosa* Greg., *Navicula bombus* Ehr. *Navicula splendida* Greg., *Navicula apis* Ehr. *Navicula Smithii* Breb. *Navicula nitescens* Greg., *Navicula fusca* var. *delicata* A. S., *Navicula aestiva* Donk., *Navicula littoralis* var. *delicatula* Cleve., *Navicula forcipata* Grev., *Navicula forcipata* var. *nummularia* Grev., *Navicula abrupta* Greg. *Navicula lyra* E., *Navicula lyra* var. *constricta* Per., *Trachyneis aspera* var. *inter-*

media Grun., Trachyneis aspera var. minuta Per., Scolioleura tumida (Bréb.) Rab., Pleurosigma rigidum Sm., Rhoicosigma robustum Grun., Tropidoneis lepidoptera Greg., Amphora crassa Greg., Amphora crassa var. punctata A. S. Amphora laevis var. laevisissima Greg., Amphora lineolata (Ehr) Grun., Campylodiscus samoensis Grun., Campylodiscus parvulus Sm., Campylodiscus Thuretii Breb., Surirella fastuosa Ehr., Surirella Comis A. S., Surirella flumminensis Grun., Surirella hybrida var. contracta Per., Surirella reniformis Grun., Podocystis adriatica K., Nitzschia punctata Sm., Nitzschia punctata var. coarctata Grun. Nitzschia panduriformis Greg., Nitzschia plana Sm., Nitzschia marginulata Grun., Nitzschia martiana Ag., Nitzschia distans Greg., Nitzschia distans var. tumescens Grun., Nitzchiella longissima F^a typica V. H., Nitzchiella Lorenziana var. subtilis Grun., Nitzchiella insignis Greg., Nitzchiella insignis var. mediteranea Grun., Rhopalodia musculus var. gibberula K., Synedra robusta Ralfs., Synedra crystallina Lyngb., Synedra Hennedyana Greg., Synedra undulata Bail., Synedra Gaillonii Ehr. Synedra Gaillonii var. elongata Per., Dimerogramma dubium Grun., Dimerogramma nanum Greg., Ligmophora paradoxa Lyngb. (Echinella), Ligmophora Lyngbyei K., Ligmophora Ehrenbergii K., Ligmophora Ehrenbergii var. ovata Sm., Climacosphenia elongata Bailey., Grammatophora marina (Lyngb.) K., Grammatophora oceanica F^a vulgaris Grun., Grammatophora oceanica F^a communis Grun., Grammatophora oceanica var. macilenta Sm., Grammatophora serpentina Ehr. Rabdonema adriaticum Kütz., Striatella unipunctata Ag., Biddulphia pulchella Gray., Biddulphia Tuomeyi (Bail.) Roper., Triceratium (Amphitetras) antediluviana var. tessellata Shadb., Lampriscus (Triceratium) orbiculatum Shadb., Lampriscus (Triceratium) elongatum Grun., Asterolampra Marylandica Ehr., Actinoptychus adriaticus Grun. Actinocyclus Ehrenbergii Ralfs., Coscinodiscus Oculus Iridis Ehr., Coscinodiscus nitidus Greg.

‘Ο κ. Ἀμαντος ἀνακοινοῖ περὶ τριῶν ἀγνώστων κωδίκων ἐκ τῶν χρόνων τῆς Τουρκοκρατίας.

‘Ο κ. Μενάρδος ἀνακοινοῖ τσακωνικὸν διήγημα ᾧ *Τσουράνα* τοῦ κ. Γ. Στρατήγη, λέγων ὅτι τοῦτο εἶναι τὸ πρῶτον ἐν τῇ διαλέκτῳ ταύτῃ γραφόμενον λογοτέχνημα.